नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन

शोधकर्ता

सिद्धिमान आले मगर

परीक्षा क्रमाङ्क : २१४००९०/२०७४

त्रि.वि. दर्ता नं. : ९-२-११-९६-२०११

शैक्षिक वर्ष : २०७२/०७३

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षाअर्न्तगत

स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. (५९८)

पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत

शोधपत्र

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली भाषाशिक्षण विभाग

सुन्दरहरैँचा, मोरङ

२०७८

नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन सिद्धिमान आले मगर २०७८

नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन

शोधकर्ता

सिद्धिमान आले मगर

परीक्षा क्रमाङ्क : २१४००९०/२०७४

त्रि.वि. दर्ता नं. : ९-२-११-९६-२०११

शैक्षिक वर्ष : २०७२/०७३

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षाअर्न्तगत

स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. (५९८)

पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत

शोधपत्र

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली भाषाशिक्षण विभाग

सुन्दरहरैँचा, मोरङ

२०७८

प्रतिबद्धता

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली भाषा शिक्षण विभाग स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. ५९८ को प्रयोजनका लागि प्रस्तुत ‘नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन’ शीर्षकको शोधपत्र प्रतिवेदन अर्को प्रयोजनका लागि कहीँ कतै पेस नगरेको र अनुसन्धान कार्य अत्यन्त मौलिक रहेको प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

....

सिद्धिमान आले मगर

एम.एड. दोस्रो वर्ष

नेपाली भाषा शिक्षण विभाग

मिति : २०७८/१०/०१

शोध निर्देशकको सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत भाषा शिक्षण विभाग स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. ५९८ को प्रयोजनका लागि प्रस्तुत 'नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन'शीर्षकको शोधपत्र सिद्धिमान आले मगरले मेरो निर्देशनको मातहतमा रही मिहिनेतका साथ सिर्जनात्मक तथा नितान्त मौलिक रूपमा तयार पार्नुभएकाले यस शोधकार्यप्रति म सन्तुष्ट छु। अतः यस शोधकार्यलाई मूल्याङ्कनका लागि नेपाली भाषा शिक्षण विभागसमक्ष सिफारिस गर्दछु।

....

दीपकप्रसाद न्यौपाने

शोधनिर्देशक

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली भाषाशिक्षण विभाग

सुन्दरहरैँचा, मोरङ

मिति : २०७८/१०/०१

कृतज्ञता

प्रस्तुत शोधपत्र 'नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन' शीर्षकमा मेरा आदरणीय गुरुदीपकप्रसाद न्यौपानेको प्राज्ञिक निर्देशनमा मैले तयार गरेको हुँ ।

यस शोधपत्रको शीर्षक चयनदेखि शोधकार्य सम्पादनसम्म पाएको उहाँको समुचित मार्ग निर्देशन र सहयोगले गर्दा नै यस शोधपत्रले मूर्त रूप लिएको हो । आफ्नो महत्त्वपूर्ण समय प्रदान गरी शोधपत्रलाई परिष्कार र परिमार्जन गरिदिनु भएकोमा म उहाँप्रति हार्दिकतापूर्वक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु, साथै विभिन्न कोणबाट शोधपत्र लेखनमा सहयोग गर्नु हुने विभागिय प्रमुख उमानाथ भट्टराईज्यू लगायत यसै क्याम्पसका क्याम्पस प्रमुख श्री चन्द्रमणि राईप्रति पनि हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

यसैगरी शोधपत्रलाई शुद्ध रूपमा कम्प्युटर टङ्कन गरिदिनु हुने टिना कम्प्युटरका श्री यज्ञमणि निरौलालाई धन्यवाद दिँदै आवश्यक मूल्याङ्कनका निम्ति नेपाली भाषा शिक्षा विभागसमक्ष पेस गरेको छु ।

प्रस्तुतकर्ता

सिद्धिमान आले मगर

शोधसार

शोध शीर्षक : नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन

शोधार्थी : सिद्धिमान आले मगर

विभाग/क्याम्पस : नेपाली शिक्षा विभाग, सुकुना बहुमुखी क्याम्पस मोरङ

शैक्षिक वर्ष : २०७८

पृष्ठ सङ्ख्या : ६२

प्रस्तुत शोधकार्यको शीर्षक 'नेपाली र मगर भाषाको वाक्य सङ्गतिको व्यतिरेकी अध्ययन' रहेको छ। यस शोधकार्यको मुख्य उद्देश्य मगर भाषाको परिचय दिनु, मगर भाषा र नेपाली भाषाको वाक्य सङ्गतिको समानता र भिन्नता पहिल्याउनु, मगर भाषी विद्यार्थीले दोस्रो भाषाका रुपमा नेपाली भाषा सिक्दा गर्ने त्रुटिहरुको पूर्वानुमान गर्नु रहेको छ।

कुनै पनि कार्यलाई छिटो छरितो र समय सीमाभित्र पूरा गर्नका लागि निश्चित सीमा तोकिनु आवश्यक हुन्छ। त्यसैले यस शोधकार्यमा पनि निश्चित सीमा निर्धारण गरिएको छ। प्रस्तुत शोधसार मगर भाषासँग सम्बन्धित भएकाले मगरभाषी जनसङ्ख्यालाई आधार मानी उक्त अध्ययन गरिएको छ। भोजपुर जिल्लाको अरुण गाउँपालिका वडा नं. १, २, ३, ४ लाई आधार मानी उक्त स्थानमा बसोबास गर्ने मगर भाषीहरुले बोल्ने मगर भाषालाई आधार मानी उक्त शब्दहरुलाई मगर र नेपाली भाषाका व्याकरणात्मक कोटि लिङ्ग, वचन, पुरुष, आदर बीच तुलनामा केन्द्रित रहेको छ।

मगर भाषा र नेपाली भाषा बीचको व्यतिरेकी विश्लेषण शीर्षकको शोधपत्र तयार गर्दा क्षेत्रीय अध्ययन विधि, तुलनात्मक अध्ययन विधि साथै विश्लेषणात्मक र वर्णनात्मक विधिको पनि प्रयोग गरिएको छ। त्यसैगरी प्राथमिक स्रोतको रुपमा मगर भाषी वक्ताहरु र मगर भाषी विद्वानसँग लिइएको मौखिक सल्लाह सुझाव तथा र मार्गदर्शनबाट प्राप्त सूचनाहरु साथै इन्टरनेटबाट प्राप्त जानकारीहरु, सूचनाहरु समावेश गरिएको छ। त्यस्तै द्वितीय स्रोत अन्तर्गत विभिन्न पुस्तकहरु, पत्रपत्रिकामा प्रकाशित लेखहरु, शब्दकोश, प्रकाशित तथा अप्रकाशित शोधपत्रहरुबाट प्राप्त जानकारीहरु रहेका छन्।

विषयसूची

प्रतिबद्धता पत्र ख

सीफारिस पत्र ग

स्वीकृति पत्र घ

शोधसार ङ

कृतज्ञता च

अध्याय एक

परिचय

अध्ययनको पृष्ठभूमि १

समस्या कथन ७

अध्ययनको उद्देश्यहरू ८

अध्ययनको औचित्य ८

अध्ययनको महत्व ९

अध्ययन सीमाङ्कन १०

अध्याय : दुई

सम्बन्धित साहित्यको पुनरवलोकन र अवधारणात्मक ढाँचा

सैद्धान्तिक साहित्यको पुनरवलोकन ११

सम्बन्धित साहित्यको पुनरवलोकन १६

पुनरवलोकनको उपादेयता १८

सैद्धान्तिक/अवधारणात्मक ढाँचा १९

अध्याय : तीन

अध्ययनको विधि र प्रक्रिया

अध्ययनको ढाँचा र प्रक्रिया २०

नमुना जनसंख्या तथा छनोट प्रक्रिया २०

अध्ययनको क्षेत्र २०

तथ्याङ्क सङ्कलन साधन र प्रविधि २१

तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया २२

तथ्याङ्क व्याख्या र विश्लेषण प्रक्रिया २२

अध्याय - चार

व्याख्या तथा विश्लेषण

मगर भाषाको परिचय २३

मगर भाषा र नेपाली भाषाको तुलनात्मक अध्ययन २६

लिङ्गका आधारमा मगर र नेपाली भाषाको व्यतिरेकी अध्ययन २६

बचनका आधारमा मगर भाषा र नेपाली भाषाको व्यतिरेकी अध्ययन ३३

पुरुषका आधारमा मगर भाषा र नेपाली भाषाको व्यतिरेकी अध्ययन ३९

आदरका आधारमा मगर भाषा र नेपाली भाषाको व्यतिरेकी अध्ययन ४३

अध्याय पाँच

निष्कर्ष र सुझाव

निष्कर्ष ५०

सुझाव ५१

नीतिगत तह ५२

शैक्षिक प्रयोजन ५२

अनुसन्धानसँग सम्बन्धित सुझावहरू ५३

अनुसन्धानका लागि सम्भावित शीर्षकहरू ५३

सन्दर्भसूची